

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

*м. Одеса
16-17 березня 2022 року*

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

У виданні представлено тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 16–17 березня 2022 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція збирала воедино досвід митців-просвітян, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

Координатор проєкту

О. В. Ткачук

Упорядники:

кандидат педагогічних наук, доцент *О. В. Ткачук*,
старший викладач *Т. С. Штикало*

Відповідальні секретарі:

О. В. Ткачук, Т. С. Штикало

Друкується за рішенням вченої ради
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(*протокол № 2 від 29 вересня 2022 р.*)

ISBN 978–966–927–868–5

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2022

тому розгляд останньої не тільки в межах національної ідентичності збагачує українське мистецтво, виводячи його на рівень чистоті творчості.

Твердохлібова Яніна Миколаївна

*кандидат педагогічних наук, викладач
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
yanabreadhard@gmail.com*

ФАХОВА ПІДГОТОВКА ХУДОЖНИКІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА В «ОДЕСЬКОМУ ХУДГРАФІ»

Ключові слова: художня освіта, навчальний план, художньо-графічний факультет, декоративно-прикладне мистецтво, методика, кераміка.

Національне відродження культури в умовах розвитку українського суспільства нової України початку ХХІ століття зумовило розгляд організаційно-педагогічних завдань художньої освіти. У контексті державних завдань виникла потреба в організації процесу підготовки художників декоративно-прикладного мистецтва в багатонаціональному регіоні Півдня України. В 2009 р. було започатковано підготовку художників декоративно-прикладного мистецтва з вищою освітою в «одеському худграфі», утвореного в Україні п'ятдесят років тому. Організаційну, науково-методичну роботу здійснював декан М. Резніченко. На основі аналізу досвіду провідних вищих закладів освіти він підготував документацію для акредитації й ліцензування спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво» за напрямом 0202 — «Мистецтво». Базуючись на досвіді провідних педагогічних колективів закладів освіти різних регіонів держави, аналізі нормативно-правових засад національної освіти, він розробив навчальний план та комплексну структурно-логічну модель підготовки художників декоративно-прикладного мистецтва в педагогічному університеті. Для цього він організував кафедру вжиткової творчості та методики художнього навчання. До уваги було взято доробки педагогів-художників кафедр факультету для методичного забезпечення циклу таких професійно орієнтованих дисциплін навчального плану спеціальності 6.020205 «Образо-

творче мистецтво» як от: «Кераміка», «Художнє ткацтво», «Ювелірна справа», «Художній розпис тканини». Експериментальна апробація програм здійснена в попередні роки (з 2001 по 2009 р.). Так, за спеціалізацією «Кераміка» у навчальному процесі передбачалося вивчення студентами професійно орієнтованих дисциплін загальною кількістю 144 кредитів: «Декоративно-ужиткове мистецтво», «Практикум у майстернях», «Художня творчість». Педагогічний потенціал викладачів нової кафедри дозволив на достатньо високому дидактичному рівні розпочати освітній процес фахової підготовки художників декоративно-прикладного мистецтва. Протягом чотирьох років навчання студенти на професійному рівні оволодівали основами технології виробництва та проектування керамічних виробів, основами майстерності утворення керамічної іграшки, монументальної кераміки, художнього декорування керамічної пластики та розпису гончарних виробів. Міжпредметний зв'язок забезпечувався навчальними дисциплінами: «Історія народного мистецтва України», «Історія розвитку кераміки» «Художня обробка паперу», «Дизайн» та дисциплінами образотворчого циклу. Програма навчально-творчої практики передбачала ознайомлення з декоративним мистецтвом у музеях, виконання практичних завдань безпосередньо в осередках народної творчості майстрів різних регіонів України. Отже, досвід педагогічного колективу факультету був втілений в освітній процес підготовки художників декоративно-прикладного мистецтва за ліцензованою спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво, реставрація». В 2015 р. розпочалася фахова підготовка художників декоративно-прикладного мистецтва для південного регіону нашої держави за спеціалізаціями: «Художнє ткацтво», «Художній розпис тканини», «Кераміка», «Ювелірна справа». Навчальний процес перш за все був спрямований на формування й розвиток професійної культури, художніх здатностей випускників до виконання на якісному рівні функцій творчої діяльності. Фахову підготовку на факультеті здійснювали доктори наук, професори (О. Тарасенко, А. Ковалєров, М. Дмитрієва, С. Симоненко), кандидати наук, доценти (А. Носенко, М. Резніченко, Е. Серпіонова, А. Тарасенко, О. Ткачук), а також художники-педагоги (З. Борисюк, Л. Богайчук, Т. Ковальчук, І. Орос, О. Письміченко, В. Рудой, Я. Твердохлібова, О. Флорескул, Т. Штикало). Керівництво навчально-виховним процесом здійснював завідувач кафедри приват-професор М. Резніченко. Запорукою ефективності процесу професійної підготовки фахівців стали науково-педагогічний потен-

ціал, освітні традиції, а також оновлення та впровадження сучасних методик навчання.

У зв'язку з посиленням відродження національної культури постають нові вимоги до фахової підготовки художників декоративно-прикладного мистецтва. Тому методика художнього навчання має бути спрямована на процес формування якісного рівня професійної компетентності та мистецько-практичної підготовки майбутніх митців. Для вирішення окреслених завдань сучасної мистецької освіти вбачається подальший шлях рішення завдань методологічного обґрунтування та дидактично-методичного забезпечення освітнього вектора з індивідуальною траєкторією навчання студентів за спеціалізацією «Декоративно-прикладне мистецтво». Відтак, постає завдання поновлення змісту фахової підготовки в сучасних умовах діяльності педагогічного колективу факультету, що в першу чергу пов'язано з дистанційною формою навчання, спричиною вірусом «Covid-19». Зважаючи на такі обставини, слід увести в навчальний план: а) курс теорії, історії декоративно-прикладного мистецтва та народних ремесел майстрів південного регіону; б) дисципліну «Етнодизайн» із практичним спрямуванням навчання. Передусім потрібно розробити комплекс методичного матеріалу за міжпредметним змістом. Важливо створити наочно-методичний банк матеріалів з основ різновидів декоративно-прикладного мистецтва, а також укласти дидактичний візуальний матеріал за програмами освітнього спрямування в галузі кераміки, художнього ткацтва (гобелен, килимарство), художнього розпису тканини, електронні презентації майстер-класів, каталоги виставок навчально-творчих робіт студентів, відеоматеріали у формі екскурсій-подорожей у полікультурному просторі, а саме: осередки народних ремесел України, зарубіжжя та студії народних майстрів Одеської області для дослідницької практики, спрямованої на пізнання особливостей народного мистецтва й використання знань в художньо-творчій діяльності.